

**พัฒนาการในหรือเรื่องโครงสร้างการบริหารจัดการระดับโลกด้านการเงินและเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ
ในกรอบการประชุม G20**

1. G20 London Summit สหราชอาณาจักรในฐานะประธาน G20 เป็นเจ้าภาพการประชุมสุดยอดกลุ่ม G20 (London Summit 2009) เมื่อ 1-2 เม.ย. 52 ที่กรุงลอนดอน ภายใต้หัวข้อหลัก "Stability, Growth, Jobs"

1.1 บทบาท นรม. นรม.ได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมในฐานะประธานอาเซียน และได้กล่าวถึงผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจโลกต่ออาเซียน และแนวทางการดำเนินการของอาเซียน อาทิ การจัดตั้ง Chiang Mai Initiative Multilateralisation (CMIM) รวมถึงเรียกร้องให้ประเทศพัฒนาแล้วให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการรับมือต่อผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจ โดยเฉพาะธนาคารโลก และ IMF ควรขยายวงเงิน พร้อมทั้งลดเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา นรม. ตั้งข้อสังเกตว่า การใช้งบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจไม่ควรจำกัดเฉพาะการพยุงสถาบันการเงิน / องค์กรธุรกิจ แต่ควรให้ความสำคัญกับมาตรการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีประเทศกำลังพัฒนา และประเทศที่ยากจน

1.2 ผลการประชุม ที่ประชุมฯ บรรลุข้อสรุปที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการระดับโลกด้านการเงินและเศรษฐกิจ ได้แก่

- การเพิ่มเงินทุนสนับสนุนการดำเนินนโยบายการคลัง จำนวน 1.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเน้นการเพิ่มเงินทุนให้ IMF และการเพิ่มเงินทุนสนับสนุน Multilateral Development Banks (MDBs)

- การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการกำกับและควบคุมระบบการเงิน โดยจัดตั้ง Financial Stability Board (FSB) ขึ้นแทนที่ Financial Stability Forum (FSF) ทำหน้าที่เตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) ด้านเศรษฐกิจมหภาค และความเสี่ยงในตลาดการเงิน การปฏิรูประบบการควบคุมดูแลสถาบันการเงิน

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินโลก โดยการเพิ่มเงินทุนจำนวน 8.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐให้แก่สถาบันการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Institution – IFI)

- การป้องกันการกีดกันทางการค้า และการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระดับโลก รวมทั้งการเพิ่มเงินสินเชื่อเพื่อการส่งออก และผลักดันการเจรจาอบโตฮาให้บรรลุผลโดยเร็ว

2. G20 Pittsburgh Summit สหรัฐฯ เป็นเจ้าภาพการประชุม G20 Pittsburgh Summit เมื่อวันที่ 24-25 ก.ย. 52 ที่เมืองพิตส์เบิร์ก

2.1 บทบาท นรม. นรม.ได้หยิบยกประเด็น (1) ความเชื่อมโยงระหว่างการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การค้า การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และความไม่สมดุล โดยชี้ว่าการเติบโตสีเขียว (green growth) เป็นโอกาสใหม่ทางธุรกิจสำหรับประเทศกำลังพัฒนา (2) ความร่วมมือระดับภูมิภาคสามารถสนับสนุนการแก้ปัญหาในระดับโลกได้ เช่น ความร่วมมือในกรอบอาเซียนและอาเซียน+3 ซึ่งน่าจะเชื่อมโยงความริเริ่มระดับภูมิภาคเหล่านี้กับการแก้ปัญหาระดับโลก

2.2 ผลการประชุม ที่ประชุมได้รับรองเอกสารผลลัพธ์การประชุม (The Pittsburgh Summit Leader's Statement) สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการระดับโลกด้านการเงินและเศรษฐกิจ ดังนี้

- การประสานนโยบายเศรษฐกิจมหภาคระหว่างประเทศ ร่วมกับ IMF และ FSB อาทิ การพัฒนา exit strategies และการร่วมมือกับ IMF ในกระบวนการประเมินซึ่งกันและกัน (mutual assessment) ต่อผลกระทบของกรอบนโยบายของประเทศสมาชิก G20 โดยได้จัดทำ Framework for Strong, Sustainable and Balanced Economic Activity เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนและสมดุล

- การเพิ่มความเข้มแข็งของระบบกำกับดูแลกฎระเบียบด้านการเงิน โดยใช้การวางแนวปฏิบัติเรื่องความพอเพียงของทุน (capital requirement) ผลตอบแทนของผู้บริหารสถาบันการเงิน การจัดการกับตลาดอนุพันธ์ (derivatives markets) การจัดการกับปัญหาสถาบันการเงินที่ถูกปกปิดและ tax havens

- การปฏิรูป IMF และ MDBs เพิ่มสัดส่วนโควตาไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ให้กับประเทศกำลังพัฒนา อีกทั้งยืนยันให้การแต่งตั้งผู้อำนวยการใหญ่และผู้บริหารของสถาบันการเงินระหว่างประเทศมีความโปร่งใสและบนพื้นฐานของความสามารถ (merit-based)

○ การ Institutionalize การประชุม G20 ที่ประชุมได้เห็นชอบให้การประชุม G20 เป็น premier forum สำหรับการหารือในประเด็นเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ในขณะที่การประชุม G8 จะเน้นประเด็นด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ และคาดหวังให้มีการประชุม G20 ระดับผู้นำประจำปี ตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นไป

2.3 สหราชอาณาจักรเป็นเจ้าภาพการประชุมรัฐมนตรีคลัง G20 เมื่อวันที่ 6-7 พ.ย. 53 ณ เมือง St. Andrews โดยรมว.คลัง (นายกรณ์ จาติกวณิช) ได้เข้าร่วม โดยได้หารือถึงการเชิญอาเซียนเข้าร่วมประชุม G20 ในครั้งต่อไปอีกด้วย

3. แคนาดาเป็นเจ้าภาพการประชุมสุดยอด G8 และ G20 ในช่วงมิ.ย. 53

3.1 การประชุมสุดยอด G8 มีขึ้นระหว่างวันที่ 25 – 26 มิ.ย. 53 ณ เมือง Muskoka โดยเน้นประเด็นสุขภาพของแม่และเด็ก (maternal child health) ความมั่นคงทางธุรกิจ (business security) รวมทั้ง ความมั่นคงในคาบสมุทรเกาหลี และปัญหาอิหร่าน

3.2 การประชุมสุดยอด G20 มีขึ้นระหว่างวันที่ 26-27 มิ.ย. 53 ที่นครโตรอนโต ภายใต้หัวข้อ Recovery and New Beginnings โดยแคนาดาได้ให้ความสำคัญกับการประชุมหารือระดับภูมิภาคในลักษณะ outreach session และได้จัดการประชุมหารือในภูมิภาคเอเชียเมื่อวันที่ 1 มิ.ย. 53 ณ กรุงจาการ์ตา และเมื่อวันที่ 26 เม.ย. 53 ณ กรุงฮานอย ทั้งนี้ แคนาดาได้เชิญผู้นำจากเนเธอร์แลนด์ สเปน มาลาवीในฐานะประธานกลุ่ม African Union และเวียดนามในฐานะประธานอาเซียนเข้าร่วมการประชุม สรุปประเด็นสำคัญของการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการระดับโลกด้านการเงินและเศรษฐกิจ ดังนี้

○ การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโลก : ผู้นำ G20 เห็นว่า การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมและเปราะบาง (“uneven and fragile recovery”) และยังมีคามจำเป็นที่จะดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงความยั่งยืนด้านการคลังของแต่ละประเทศ

○ แผนการการปรับลดการขาดดุลการคลังที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (growth-friendly fiscal consolidation plans) : ผู้นำ G20 เห็นชอบร่วมกันที่จะปรับลดระดับการขาดดุลงบประมาณลงอย่างน้อยครึ่งหนึ่งโดยเริ่มจากปี 2556 โดยจะลดระดับหนี้ภาครัฐต่อ GDP ตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งแต่ละประเทศจะกำหนดนโยบายและช่วงเวลาในการดำเนินการตามที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของตน โดยยกเว้นญี่ปุ่นซึ่งได้ประกาศแผนยุทธศาสตร์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก่อนหน้านี้

○ การปฏิรูปภาคการเงิน : ที่ประชุมพิจารณาถึงกลไกการควบคุมและกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ การประเมินผลระหว่างประเทศ (โดยร่วมมือกับ IMF/FSB) การจัดทำมาตรการใหม่ๆ เช่น เกณฑ์การกันเงินสำรองของธนาคาร รวมทั้งภาษีธนาคาร เพื่อเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบของธนาคารพาณิชย์ในการป้องกันวิกฤตเศรษฐกิจในอนาคต โดยจะตกลงเรื่องกรอบการดำเนินงานดังกล่าวในการประชุมสุดยอด G20 ณ กรุงโซล ในช่วงเดือน พ.ย. ศกนี้

○ Global Financial Safety Nets : ผู้นำ G20 ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางในการเตรียมทางเลือกด้านนโยบายในการเสริมสร้าง Global Financial Safety Nets สำหรับการพิจารณาของผู้นำ G20 ในการประชุมสุดยอด G20 ณ กรุงโซล

○ การต่อต้านมาตรการกีดกันทางการค้าและการส่งเสริมการค้าและการลงทุน : ผู้นำ G20 ได้ยืนยันที่จะละเว้นการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าจนถึงปี 2556 และสนับสนุนให้การเจรจาการค้ารอบโดฮาบรรลุผลสำเร็จที่มีความมุ่งมั่นสูงและสมดุลโดยเร็วที่สุด

3.3 บทบาทของอาเซียนในการประชุม G20 : นรม.เวียดนามได้หยิบยกประเด็นในการประชุมสุดยอด G20 ดังนี้

○ อาเซียนเห็นชอบกับนโยบายการคลังที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (growth-friendly based fiscal policies) ซึ่งมีความยืดหยุ่นสำหรับแต่ละประเทศในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ

○ ชื่นชมบทบาท G20 ในการลดช่องว่างของการพัฒนาและสนับสนุนการจัดตั้งคณะทำงานด้านการพัฒนาในกรอบ G20 และสนับสนุนการหารือประเด็นการพัฒนาในการประชุมสุดยอด G20 ณ กรุงโซล

○ เสนอให้จัดตั้งกลไกการประสานงานด้านนโยบายระหว่าง G20 และอาเซียน เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของอาเซียนในคณะทำงานด้านนโยบายของ G20

4. เกาหลีใต้เป็นประธาน G20 ประจำปี 2553 การประชุมผู้นำ G20 จะมีขึ้นระหว่างวันที่ 11-12 พ.ย. 2553 ณ กรุงโซล โดยจะพิจารณาประเด็นที่ต้องติดตามจากการประชุมผู้นำที่ผ่านมา อาทิ exit strategies การปฏิรูประบบการเงินระหว่างประเทศ และจะพิจารณาประเด็นใหม่ๆ อาทิ

- (1) Global Financial Safety Nets (FSN) เพื่อพิจารณาการสร้างกลไกสำหรับการใช้มาตรการทางการเงินในการบรรเทาวิกฤตการเงินโลก เช่น Flexible Credit Line ของ IMF หรือ กลไก Swap arrangement ในระดับทวิภาคี/ภูมิภาค/พหุภาคี
- (2) ประเด็นด้านการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สมดุลและยั่งยืน โดยส่งเสริมบทบาทของประเทศกำลังพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ
- (3) การเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจโลก โดยจะจัดการประชุม Seoul Business Summit ก่อนการประชุมผู้นำ G20 เพื่อสร้างเวทีการหารือระหว่างภาคเอกชนและผู้นำ G20 โดยเกาหลีใต้ได้เชิญผู้นำภาคธุรกิจ (ระดับ CEO) ของไทยเข้าร่วมการประชุม 3 คน ได้แก่ นายกานต์ ตระกูลฮุน (เครือปูนซีเมนต์ไทย) นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์ (เครือปตท.) และนายบรรยงค์ ล้ำซ้ำ (เครืออสิกรไทย/ไม่สามารถเข้าร่วมได้)

5. บทบาทของอาเซียนในการประชุม G20 ต่อไป

5.1 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 เมื่อ ต.ค. 2552 ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบร่วมกันให้อาเซียนเข้าร่วมการประชุม G20 ในครั้งต่อไป โดยมีมติให้รมต.คลังอาเซียนร่วมกันกำหนดทำที่อาเซียน และให้จัดตั้ง contact group ประกอบด้วยประธานอาเซียน อินโดนีเซีย (สมาชิก G20X และเลขาธิการอาเซียนในการประสานงานเรื่อง G20

5.2 ลธก.อาเซียน ได้เวียน นส.ถึง รมต.ศก.อาเซียน เมื่อ 28 ก.ค. 53 โดยให้ความเห็นว่า ปท.สมาชิกอาเซียนควรส่งเสริมการประสานนโยบายในภูมิภาคโดยเฉพาะในประเด็นการปฏิรูประบบการเงินโลก รวมทั้งประเด็นที่ระบุใน G20 Framework for Strong, Sustainable and Balanced Economic Activity โดยได้เรียกร้องให้สมาชิกอาเซียนร่วมมือกันมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรจัดให้กระบวนการหารือและความร่วมมือในกรอบ G20 และการเตรียมตัวเข้าร่วมการประชุม G20 ณ กรุงโซล ในช่วง พ.ย. 53 นี้ได้รับความสำคัญในลำดับต้น ทั้งนี้ เพื่อให้อาเซียนมีความเชื่อมโยงในระบบเศรษฐกิจโลก

กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

10 กันยายน 2553